Eliška Rothová roz. Meissnerová

Vystudovala sociální práci na FF UK, absolvovala řadu dalších odborných výcviků (psychoterapie, supervize). V současnosti se věnuje převážně poradenství v sociálních službách, psychoterapii, supervizi a vzdělávání pracovníků. Spolupodílela se na výrobě a distribuci samizdatové Revolver revue a účastnila se řady dalších opozičních aktivit.

Z jakého rodinného prostředí pocházíte a jak se rodinného života dotkl komunistický režim?

Rodiče vyrůstali za protektorátu, takže je hodně poznamenala již nacistická totalita. Tátova rodina byla odsunutá ze Sudet do Prahy. Maminka často s lítostí vzpomínala, jak zmizeli její židovské kamarádky. Dědeček, její otec, byl v roce 38 odhodlán bojovat s nacisty a ukončení mobilizace bral jako velkou prohru.

Maminka pochází z továrnické rodiny a celý život komunisty nesnášela. Těžce prožívala, že její otec, který začal s podnikáním od nuly a vypracoval se, musel pak v 50. letech pracovat jako „dědek"ve sběrných surovinách. Máma často mluvila o tom, jak po roce 48, když jí bylo sedmnáct let, se z přátel a spolužáků stávali nepřátelé jejich „kapitalistické" rodiny a budovatelé komunismu. Její bratr byl poslán na vojnu k černým baronům do dolů, kde pracoval pět let.

Tatínek pocházel z úřednické rodiny a koncem 50. let vstoupil do strany. K marxismu ho přivedl jeho učitel filozofie na vysoké škole, který svými přednáškami dokázal studenty strhnout k nadšenému potlesku. Paradoxní je, že stejný člověk mě v 90. letech na filozofické fakultě nadchnul svými přednáškami o východní filozofii.

V roce 1968 táta ze strany vystoupil a stal se z něj velký skeptik. Okupace byla pro rodiče šok, oba je naprosto vykolejila. Celá 70. léta se o tom u nás diskutovalo. Rodiče zůstali jako učitelé na Vysoké škole chemicko technologické. Opakovaně podstupovali politické prověrky, což pro ně bylo velmi ponižující. Jako nestraníci byli v práci v neustálém napětí, obavách a řešili morální dilemata.

Pamatujete si rok 1968?

Pamatuji si hlavně pocity strachu, bylo mi zrovna pět let a byli jsme na prázdninách. Slyšela jsme dunění tanků a viděla zničené silnice. Strašně jsem se bála, protože místní děti mi říkaly, že Prahu bombardují a náš dům zničí.. Navíc těsně předtím umřel můj milovaný dědeček. Celý náš život se začal měnit. Nejvíc si pamatuji, jak rodiče neustále sledovali zprávy a poslouchali rádio, byli naštvaní, někdy i plakali.

Uvažovali vaši rodiče o emigraci skutečně vážně? Plánovali ji?

Táta měl nabídku práce na univerzitě v Londýně, ale nechtěl tu nechat svoji mámu.

Začátkem 70. let nakonec emigroval mámin bratr. Máma pak byla zvaná na výslechy na STB, vždycky se jim pak smála, jak jsou hloupí.

Hodně silná zkušenost z dětství byla ta, že o něčem se sice může mluvit doma, ale venku se to samé už říkat nesmí.

Rodiče často mluvili o všech těch ústrcích a prověrkách v práci, o tom, jak se museli přetvařovat. Ve mně to zanechalo pocit ponížení. Vím, že jsem si už asi ve třinácti letech říkala, že takhle já žít nechci.

Říkáte, že jste si ve třinácti letech říkala, že takhle Vy žít nechcete. Prošla jste si například Jiskry, Pionýr apod.?

Rodiče nechtěli abychom s bráchou měli problémy, dostali se na školy apod., takže nám ty organizace bohužel nezakazovali. V době normalizace to bylo automatické, že dítě se stane členem pionýra, pokud rodiče nebyli vyloženě proti. Nevím, jestli jsem byla v Jiskrách, ale v Pionýru už určitě. Chodila jsem do pěveckého sboru, který se zhruba v roce 1973 povinně změnil v Pionýr. Pak jsem chodila do turistického oddílu, který se také změnil v Pionýr, takže já jsem byla takový pionýr na druhou. Museli jsme zpívat na koncertech v rudých šátcích a pionýrských krojích, což mi připadalo trapné a navíc neslušivé. Na gymplu jsem byla v SSM, ale ve třeťáku jsem přestala platit příspěvky a doufala, že už tam nejsem. Jenže oni tam evidovali pořád všechny, nechtěli mít problémy. Byl konec 70. let, všichni na škole se báli a zároveň jim bylo všechno jedno.

Naše třídní profesorka mě a několik dalších lidí označila za politicky nebezpečné. Na tajném setkání řekla skupině spolužáků, kteří měli dobrý kádrový profil, ať se s námi nestýkají. Kamarád z té „správné“ skupiny nám to hned vyklopil, bylo to nechutné.

Na vysokou školu mě pak opakovaně nevzali, tak už jsem SSM nemusela řešit.
Později, když jsem pracovala v Motole na dětské psychiatrii, odmítla jsem vstoupit i do ROH. Kolegyně to nechápaly, předsedkyně mi dokonce vyhrožovala postihem. Přišlo mi to k smíchu.

Kdy jste se začala aktivně zajímat o politické dění? Kdy jste se poprvé seznámila s opozičním hnutím?

Táta poslouchal BBC a Hlas Ameriky, takže jsem informace měla. Hodně jsme doma politickou situaci probírali.

Potom na gymnáziu jsem pořád četla, taky zakázanou literaturu, samizdat i něco ze zahraničí. Líbil se mi Škvorecký, Hrabal, Havlovi divadelní hry, ovlivnil mě Orwell.
Na gymnáziu jsem často chodila na Rychtu na koncerty písničkářů, jako byl Třešňák nebo Voňková. Třešňákova emigrace mě hodně zasáhla, obdivovala jsem jeho písně. V době normalizace stále někdo odcházel. Na koncertech se stávalo, že tam přišla policie a vyhnala nás nebo nás legitimovala. S hudbou mě také seznamoval můj brácha, přinesl domů kromě nahrávek písničkářů i Plastic People, kteří mě uhranuli.

Na začátku 80. let jsem začala s partou kolem Báry Mazáčové, Ivana Pinkavy, Hanky Skoumalové a dalších hrát hry lidového baroka. Bylo to nezávislé, neoficiální divadlo, hráli jsme pro okruh přátel, někdy také na venkově v hospodě, třeba na masopustu v jižních Čechách. Chtěli jsme prostě žít podle sebe, bez povolení a prověrek.

V sedmnácti letech jsem se přes bráchu seznámila s Vítkem Kremličkou a pak s Vítkem Bruknerem, s Jáchymem a Filipem Topolovými, Terezou Hradilkovou, Milenou Grůšovou a dalšími. Dostala jsem se do téhle party mladého pražského undergroudu. V jednadvaceti jsem začala chodit s Ivanem Lamperem, který vydával samizdatovou literaturu a přes něj jsem se seznámila i s dalšími lidmi s opozice. Hodně jsem dál četla, např. Bondyho, Magora, Havlovi eseje, Solženicina. Zúčastnila jsem se různých neformalních setkání a diskusí s lidmi z opozice a undergroundu.

Mluvíte o tom, že jste se dostala do určitého okruhu lidí, kteří byli aktivní. Jak jste se do opozičního hnutí zapojila vy?

Naplno to bylo v době, kdy začal vycházet časopis Revolver Revue, který založil Ivan, Jáchym a Viktor Karlík, v druhé polovině 80. let. Já jsem pomáhala s výrobou časopisu, občas jsem něco přepisovala, což mi moc nešlo, rozmnožovala jsem texty na cyklostylu nebo výtisky roznášela.

Napsala jsem pro Revolver s Lucií Váchovou článek o pobytu v Leningradu a našich zážitcích z perestrojky v Rusku. Byla tam tenkrát mnohem otevřenější atmosféra, u nás byla stále doba temna. Lidi v Rusku si s námi spontánně povídali, byli veselí, tady to bylo jak na smutečním obřadu…

Pak jsme s Luckou udělali rozhovor se zpěvákem a textařem Garáže Tony Ducháčkem, nazvaný „Jesus, I am Tony“, což byl dobrý úlet a velká zábava. Hodně jsme chodili na koncerty, legální i undergroundové.

Chodila jsem taky solidárně k soudům, třeba s Jazzovou sekcí, Havlem, Magorem a dalšími. Stále nás legitimovali a vyháněli. Byla jsem na pohřbu Pavla Vonky, který zemřel po výsleších ve vězení. To bylo moc smutné, hodně mě to zasáhlo.
Bavilo mě chodit na demonstrace, to mi připadalo smysluplné. Někteří lidé z opozice to nepovažovali rozumné, měli obavy z konfrontace s policií.

Jaká byla vaše první demonstrace? Pamatujete si na ni?

Zřejmě to bylo na Staroměstském náměstí na Den lidských práv, 10. prosince 1987. Bylo tam pár desítek lidí, kroužili jsme kolem sochy Husa a skandovali hesla za propuštění politických vězňů. Pak nás rozehnali policajti. V roce 1988, ke stejné příležitosti, byla první povolená demonstrace na Škroupově náměstí, kde jsem stála poblíž tribuny, mluvil Havel, Lis, Placák - byla jsem nadšená.

Mezitím a potom byly další akce: k devatenáctému výročí upálení Jana Palacha, v srpnu roku 1988 k dvacetiletému výročí okupace, 1. máj 89, což byl veselý hapenning. A hlavně Palachův týden, to byla první velká protestní akce, kde se lidi opravdu naštvali a chodili sveřepě demonstrovat i přes policejní zásahy. Stříkali na nás z vodních děl, honili nás, mlátili, zatýkali. Poslední den byl velmi sugestivní: lidé kráčeli po Václaváku v absolutním tichu, kolem číhali policajti, estébáci. Atmosféra byla vážná a temná.

Taky jsme se pokoušeli demonstrovat před Čínskou ambasádou po krvavém zásahu proti studentům na náměstí Nebeského klidu, ale tam nás myslím policie ani nepustila. Zúčastnila jsem se taky akcí Českých dětí a Společnosti za veselejší současnost. To už bylo humornější, každý týden se běhalo za lidská práva ulicí Politických vězňů. Všichni jsme podepisovali různé podpisové akce, většinou za propuštění vězňů svědomí.

Podílela jste se nějak na organizaci? Distribuovala jste letáky, připravovala jste transparenty apod.?

Ano, připravovali jsme si transparenty na demonstrace a letáky, roznášeli jsme je. U Lucie Váchové doma jsme třeba tiskli letáky Českých dětí Petra Placáka, které vyzývaly k účasti na demonstraci v srpnu 89. Byli jsem tam s Bárou Veselou a Lucií. Když jsme odešli, do bytu vtrhla Státní bezpečnost a letáky a cyklostyl zabavila. Vyslýchali Lucii a našli její záznamník s různými jmény a telefonními čísly včetně vzkazu pro mě a pro Báru. Takže si pro nás i další lidi přišli domů, klasicky kolem půl páté ráno.

Byla jsem doma s Ivanem a Standou Devátým, který k nám jezdíval – ten byl z dalšího okruhu kamarádů z opozice ze Zlína. Měli jsme zrovna doma spousty samizdatů, hromadu Revolver Revue, Magazíny SPUSA, cyklostyl, barvu, balíky papírů atd., navíc Standu se snažili už pár týdnů chytit (Standa krátce potom přešel do ilegality). Počítali jsme, že je toho tak na pět let za podvracení republiky... Od rána policajti zvonili, já byla hrůzou bez sebe a neotevřela jim. Standa na to byl zvyklý, takže mě uklidňoval, měl z toho srandu. Policajti zvonili celé dopoledne, my jsme se tichounce ploužili po malé garsonce, záchod byl na chodbě, takže tam nešlo jít....Když byli za dveřmi, leželi jsme bez hnutí v pokoji a nehýbali jsme se. Téměř jsem se strachy zhroutila. Pak nakonec estébáci odešli a jeli vyhrožovat mojí nadřízené. Další den si pro mě přišli do práce a následoval delší nepříjemný výslech. To už jsem se uklidnila, jen jsem byla zaskočená, co všechno vědí, na co se ptají...Ptali se i na naše divadlo. Udělali razii i u Němců v Ječné, kde také byla hromada letáků. Míša je hodila do pračky a zapnula vyvářku.

Víte, jak se prozradilo, že tam tisknete letáky? Zjistili jste to?

Mám dojem, že někdo ze sousedů „bdělých občanů“ udal : „že se v tom bytě něco děje“.
To byla vaše jediná zkušenost se zatčením nebo s výslechem na policii nebo StB?
Stalo se to víckrát, právě v souvislosti s demonstracemi a podobnými akcemi. Jednou nás odvezli někam za Prahu, mě vyhodili v Odolené Vodě a pak jsem jela zpátky stopem. Šlo o setkání Charty v nějaké hospodě na Bílé hoře. Nedávno jsem z toho viděla v televizi záběry: všichni vycházeli ven se zdviženýma rukama a oni je přitom natáčeli. Vzpomínám si, že nás

dlouho vezli autobusem a že to bylo velmi nepříjemné. Nevěděli jsme, co s námi udělají, kam nás vezou.

Pak mě zadrželi a vyslýchali na 1. máje 1989 na Václaváku a na lednový Palachův týden, většinou jsem však utekla. Měla jsem vlastní metodu: nosila jsem koženou bundu, protože jsem věděla, že se za ni špatně chytá. Taky jsem se inspirovala Standou Devátým, který si při zatýkání lehal na zem. Jenže já jsem na rozdíl od něj nevážila 120 kilogramů, takže mě snadno odtáhli.

V průběhu roku 1989 se konalo stále více demonstrací a aktivity opozičních skupin se rozšiřovaly. Jaký jste z toho měla pocit? Myslela jste si, že režim brzy padne, nebo jste naopak měla pocit, že vydrží ještě dlouho?

Na začátku roku 1989 jsem měla pocit, že to tu nikdy neskončí. Tenkrát vyšel v samizdatových Lidových novinách článek od Havla o tom, že režim má tuhý kořínek, na mnoho let. Zdrtilo mě, že můj dojem potvrzuje. V tom roce zatkli a odsoudili několik přátel, včetně Václava Havla. Vypadalo to dost beznadějně.

Někdy v té době shořel domek naší kamarádky Olinky Hochmanové Flekové. Několikrát jsme u ní dávali dohromady Revolver Revue. Jednoho dne pro Olinku přišli estébáci a ona jim utekla oknem. Olinka seděla již v 70. letech v kauze severočeského undergroudu a bála se dalšího zatčení. Když se pak vrátila, našla jen doutnající zbytky domu. Byla to policejní práce, jak pozdější vyšetřování potvrdilo. Bylo to odporné.

Pár dní před demonstrací k 28. říjnu 89, jsem byla s Českými dětmi Petra Placáka, natáčet rozhovor se západoněmeckou televizí. Mluvili jsme o tom, jak vidíme vývoj dalších událostí. Byla u toho ještě Lucka Váchová, Andula a Tonda Hradilkovi a další. Když jsme odcházeli, tak nás všechny zatkli. Petr utekl (popisuje to ve své knize Fízl), Andulu večer pustili domů k dětem a nás ostatní zavřeli na CPZ, celu předběžného zadržení – na dvě osmačtyřicítky. Seděli jsme na samotkách a mezitím probíhaly výslechy. Byl u toho estébák Ota Svoboda, kterého jsem nedávno viděla jako řidiče taxíku. Tenkrát byl vždycky dost opilý a vyhrožoval mi. Já jsem se ho bála, a taky toho, že nás všechny zavřou, protože v té době bylo ve vězení mnohem víc lidí: Saša Vondra, David Němec a další. Po dvou dnech nás jednotlivě v noci pustili a hned na parkovišti před policejní budovou na Pankráci znovu zatkli. To byla pro mě velká zkušenost, strávit čtyři dny ve strachu sama v holé místnosti. V podstatě to ale bylo jemné upozornění, kam by to mohlo směřovat dál.

Ještě bych se vrátil k tomu, jak vás StB vyslýchala a držela ve vazbě. Nabízeli vám někdy spolupráci?

Ne, k tomu nedošlo. Doktor Danisz nás poučil, že na všechno máme odpovídat slovy: „Odmítám vypovídat!“ Tenkrát už toho měli policajti dost a já jsem nebyla tak důležitá, takže když se nic nedozvěděli, moc se nesnažili. Zkoušeli to i nějakým tím vyhrožováním. Jednou mě jeden z nich pobavil, když mi řekl, že jsem pro tuhle společnost ještě nic neudělala. Málem jsem dostala záchvat smíchu. Ptala jsem se ho: „Jak to víte?“ Jen poulel očima.
Byl to ten, kterého jste viděla v taxíku?

Nedlouho po revoluci jsem ho potkala v metru a udělalo se mi zle. Nedávno kolem mě projel taxík s nápisem „Otakar Svoboda“ a on ho řídil. Říkala jsem si, že kdybych k němu nastoupila, on by mě určitě nepoznal, ale pro mě by to byl šílený pocit. Měl by být spíš pro něj…

Zúčastnila studentské demonstrace 17. Listopadu.

Hodně jsme o tom mluvili zda jít či ne. V té době jsme společně připravovali nové číslo Revolver Revue. Ostatní tam nechtěli jít, protože šlo o povolenou akci studentů. Většina lidí z mého okolí nestudovala – ať už záměrně nebo proto, že se na školu nedostali, takže studentů jsme moc neznali. Ale já jsem se rozhodla, že tam půjdu, protože mě to zajímalo. Šla jsem tam s Bárou Mazáčovou, Davidem Němcem, Janou Hausovou a se svým bratrem, s Bárou Veselou jsme předtím připravovali transparent. Když nás pak hnali policejní „uličkou“ na Národní Třídě, kupodivu jsem ani nedostala obuškem.

Jak se tahle demonstrace lišila od ostatních? Měla jste pocit, že se na ní něco změnilo a že se děje něco významného, nebo vám přišlo, že je to demonstrace jako každá jiná?
Na Vyšehradě mi to připadalo studentsky romantické, se svíčkami. Projevy na Albertově však byly poměrně odvážné, překvapilo mě to. Pak mě trochu zarazilo, jak se dav vydal na pochod a jak lidé v čele určovali jeho trasu. Měla jsem pocit, že nás určitě policie někde chytí. Ale to, jak z oken Nové scény mávali herci bylo povzbuzení. V oknech vůbec stálo hodně lidí a podporovali nás, někteří se k průvodu i přidávali, což se předtím nestávalo. Samozřejmě ten policejní zákrok byl nesmyslně brutálnější. I když oni mlátili lidi i předtím, ale to se o tom málokdo dozvěděl. Jednu chvíli jsme taky propadli panice, že nás v davu umačkají.

Tahle akce se ale hlavně lišila tím, že se jí účastnili jiní lidé. Když člověk chodil na demonstrace, potkával tam v podstatě stále stejné lidi a už je znal od vidění. Vždycky jich bylo pár desítek až stovek. A tihle lidé byli noví. Říkala jsem si, že je dobře, že se o změnu zajímá i někdo další. Když to skončilo, neměla jsem ale dojem, že se něco rychle změní. Sešli jsme se v restauraci Olympie na Újezdě a všechno jsme probírali, byli jsme v šoku i v euforii - měli jsme radost, že se něco ve společnosti hýbe, ale v obrat jsme nevěřili. Dělali jsme si legraci, že za měsíc už půjdeme normálně do obchodu, koupíme si xerox, počítač... (tenkrát bylo podezřelé kupovat i větší množství papírů, průklepáky, barvu do cyklostylu...vždycky jsme raději obcházeli více obchodů). Vlastně jsme se trefili.

Kde vás zastihla zpráva o smrti Martina Šmída? Pamatujete si na to?

Šokovalo mě to. Bylo to asi až následující den, v ateliéru, kde jsme skládali Revolver Revue.

Kdy jste začala mít pocit, že ta demonstrace 17. listopadu 1989 byla přelomová a že se situace vyvíjí správným směrem?

Asi když začaly masové demonstrace a určitě na setkání v Činoherním klubu. V Činoherním klubu jsem se cítila trochu zvláštně, protože jsem si uvědomovala, že někteří lidé mají

ambice dostat se do politiky - a ty jsem já neměla. Atmosféra však byla povznášející, protože se chystalo něco nového.

Jak jste se dostala do Činoherního klubu? Jak jste se o tom dozvěděla a kdo vás tam pozval?

Šla jste tam sama za sebe, nebo jste reprezentovala určitou skupinu lidí?
Šla jsem tam se skupinou lidí z Revolver revue s Ivanem, Viktorem a dalšími. Myslím, že nás tam pozval Saša Vondra. Navíc v lednu 1989 jsem podepsala Chartu, což mi do té doby Ivan vymlouval. I proto jsem se chtěla té akce zúčastnit, chtěla jsem vědět, co se chystá . Tam jsem si uvědomila, že nejsem diskutér a že se v politické debatě neuplatním.

Proč vám Ivan Lamper ten podpis rozmlouval?

Asi proto, aby mě třeba preventivně nezatýkali. Taky proto, že bydlel u mě v bytě a pracovali jsme tam na cyklostylu, Ivan připravoval texty pro Revolver. Hrozilo, že by pak ke mně estébáci chodili na domovní prohlídky. Takhle to vlastně byl konspirační byt, protože oficiálně bydlel Ivan jinde. Byli jsme opatrní, vždy když jsme šli domů, nebo na nějakou akci, stále jsme pozorovali, jestli nás někdo nesleduje, nejde za námi, nebo nesedí v autě před domem... Docela paranoia.

Ještě se vraťme k Činohernímu klubu. Vybavíte si nějaké pocity nebo nějaké zásadní momenty?

Měla jsem radost, že vidím na pódiu lidi jako třeba Danu Němcovou a Havla kterých jsem si vážila. Zajímalo mě, o čem diskutovali, a zároveň to ve mně vzbudilo dojem, že domlouvat se na něčem demokratickou diskusí je velmi složité.

Takže to byla první lekce demokracie?

Tak nějak. Pro mě bylo dost těžké poslouchat, když někdo říkal něco naprosto odlišného, co mi přišlo nesmyslné. Tehdy mi vadilo když někdo kritizoval Havla, protože pro mě to byl hrdina.

Postupně jsme si všichni museli zvykat a někdy to jde ztuha. Zvlášť když nesmysly se staly největší módou v politické komunikaci.

Podílela jste se dál po Činoherním klubu na sametové revoluci?

Po 17. listopadu jsem onemocněla, protože byla tenkrát hrozná zima a my jsme seděli na Národní třídě dost dlouho na zemi před policejním kordonem, takže jsem nechodila ven. Pak jsem se stejně rozhodla, že když na demonstrace chodí tolik lidí, už se to obejde i beze mně. Začala jsem pracovat v Nezávislém tiskovém středisku v galerii u Řečickcých a potom i v Respektu, který vznikl někdy v březnu 90. Tam jsme trávili dny i noci, neustále se někam telefonovalo a něco se zařizovalo, vyráběly se letáky, které někdo někam odvážel atd. Bylo to docela hektické.

Jaké si Nezávislé tiskové středisko kladlo cíle?

Nezávislé tiskové středisko publikovalo informace v době, kdy ještě neexistovaly necenzurované noviny. Vydávali jsme Informační servis a v prvním období nám ho lidé trhali z rukou. Byl předáván lidem, kteří vyjížděli po městě a do českých luhů a hájů, kam rozváželi informace o dění v Praze, a zároveň do přiváželi zprávy od nich.

Co jste v té době dělala? Studovala jste?

Studovala jsem druhým rokem na nezávislé universitě obor bohemistika, spolužáci byly lidé kolem samizdatů. Učili nás úžasní lidé, kteří většinou nemohli učit ani pracovat v oficiálních strukturách: Květoslava Neradová, Květa Sgalová, historii učil Jan Křen, literaturu Jiří Brabec a Alexandr Stich, jazykovědu Luboš Dobrovský a Miroslav Červenka… Bylo to moc dobré, dělali jsme i zkoušky – někdy v kotelně, kde naši profesoři pracovali. Na podzim 89 se ale další semestr nerozběhl, protože polovina spolužáků byla ve vězení, třeba Franta Stárek „Čuňas“, který vydával samizdatové VOKNO, David Němec, Saša Vondra. Někteří z nás pak po revoluci pokračovali ve studiu bohemistiky na Karlově Univerzitě, třeba Betyna Landovská.

V té době jsem třetím rokem pracovala jako pečovatelka na Praze 2. Navštěvovala jsem staré lidi, což mě těšilo, zajímaly mě jejich osudy. Velmi mě ovlivnilo setkání s paní Waldsteinovou, která mi líčila svůj život v předválečné židovské Praze, zážitky z koncentráků, svůj příklon a zase odklon od komunismu. Ležela v posteli, kouřila, vyprávěla mi o Osvětimi, krásně ráčkovala a já zírala. Taky s ní byla velká legrace, trávila jsem tam hodně času.

Na podzim roku 1989 estébáci oznámili ředitelce Obvodního ústavu sociálních služeb, že mě musí vyhodit. Ona mě bránila, že jsem výborná pracovnice! V té době jsem už sama chtěla dát výpověď, takže za revoluce jsem byla čerstvě nezaměstnaná. Vůbec už netuším, jak to bylo s penězi. Asi to nebyl problém, protože nám vždycky do NTS někdo něco donesl, jídlo i peníze.

Dva roky před revolucí jsem začala zpívat v kapele Velvet Underground Revival, kterou založil Honza Macháček s Martinem Grůšou. Hráli jsme na soukromých akcích pro lidi z undergroundu, na svatbách a narozeninách, protože jsme nestáli o oficiální povolení. A na začátku 90.let jsme pak vystupovali v Lucerně. To byla velká změna a zážitek! Hrajeme dodnes, takže jsem zpěvačka pěti písní, které s Velvetama zpívala Nico. Po těch letech už mi to docela jde.

V roce 1991 jsem začala studovat na Filozofické fakultě sociální práci, což je katedra, kterou založila Jiřina Šiklová. Na univerzitě to bylo něco nového a ona ten obor dokázala vést velmi zajímavě, moc mě naučila. Přizvala výborné odborníky, kteří nemohli do té doby učit a další kompetentní lidi z praxe, takže to byl opravdu zážitek. Jako zahajující ročník jsme měli šanci obsah studia spoluvytvářet, jezdili jsme do zahraničí, otevíral se před námi nový svět. Absolvovala jsem v roce 96.

A když se díváte zpětně na to, za co jste v průběhu 80. let bojovala a o co jste usilovala, jaký z toho máte pocit?

Z vývoje mám dobrý pocit, z politiky nikoli. Mně osobně změna moc přinesla, protože jsem šla studovat a dnes se zabývám tím, co jsem chtěla dělat. Byla jsem na stáži v Americe, teď jsem se vrátila ze stáže v Izraeli. Vidím, že problémy jsou všude, většinou i větší než u nás. Jen se k nim dá postavit různě: řešit je nebo se jen hádat o něčem jiném. Myslím, že spoustu věcí se mění k lepšímu spíše navzdory politice, než díky ní!
No a zklamání? Připadá mi, že lidé v politice nejsou schopní se na ničem domluvit. Je to horší a horší. Já se od politiky snažím odstřihnout, i když základní informace sleduji. U nás se navíc skoro žádná politika nedělá…

A ještě jedna věc. Už před revolucí a kolem ní jsem vnímala situaci romské menšiny a říkala jsem si, že to bude mít těžké. To se potvrdilo a mě osobně zarmoutilo, že tu vznikla ghetta. Stát se tímto problémem fakticky nezabývá, vždycky se něco rozjede a zas utne... Zdá se mi, že naší společnosti se hodí tahle komunita jako hromosvod pro všeobecnou frustraci. Jsem v kontaktu s romskými klienty a učila jsem na Evangelické Akademii třídu romských asistentů a vím, že i náročné situace lze většinou pomalu měnit. Je zvláštní, že v rámci bohaté společnosti žije určitá její část v ekonomické i duchovní bídě. Moc mě to mrzí, že se s tím nic moc nedělá, pouze jsou otvírány další herny…

Co děláte dnes?

Pracuji raději v „malé“ politice - v různých občanských sdruženích, snažím se dělat něco smysluplného. Mojí kamarádce Tereze a dalším kolegyním se podařilo vybudovat celorepublikovou síť Středisek rané péče, která pomáhají rodinám dětí s postižením. Spolužáci z vysoké Pavel Štern, Dáša Doubravová s doktorkou Válkovou a dalšími, prosadili novou profesi probačních úředníků v trestní justici. Navíc v rámci občanského Sdružení pro probaci a mediaci pracují na projektech, které pomáhají lidem absolvovat alternativní tresty, řešit dluhy, pomáhají s tím také romským klientům. Ráda se na takových věcech podílím, kolem mě je spousta skvělých lidí.

Věnuji se poradenství v sociálních službách, psychoterapii, vzdělávání a supervizi pracovníků.. Pracuji také s metodou videotrénink interakcí, která podporuje a rozvíjí komunikaci s pomocí analýzy krátkých nahrávek běžných situací. Využívá se při práci s rodinami, s učiteli, sociálními pracovníky. Hodně se sama vzdělávám, účastním se různých kurzů a psychoterapeutických výcviků. Občas učím externě na Fakultě humanitních studií. Na dobu minulou vzpomínám vlastně ráda, lidi měli na sebe více času, byli jsme hodně spolu a při „podvratné činnosti“ jsme se i dost bavili, podle Magorova hesla: „Hlavně aby nezmizela radost!“ Pořádali jsme zábavné akce, výstavy, večírky. Paradoxně jsme si uprostřed totality vytvořili svůj svobodný prostor. Svým způsobem jsme si užívali pocit, že stojíme na správné straně a bojujeme proti jednoznačně definovatelnému zlu, což je v mládí podstatná zkušenost.

Zdroj: http://www.ustrcr.cz/cs/eliska-rothova-roz-meissnerova